

Sygn. akt V U 325/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 maja 2013 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku

V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Rosłoń

Protokolant: Irena Prochowicz

po rozpoznaniu w dniu 14 maja 2013 roku w Białymstoku

sprawy J. D.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o zwrot nienależnie pobranych świadczeń

na skutek odwołania J. D.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 23 stycznia 2013 roku

Nr (...)

I. Oddala odwołanie.

II. Wniosek J. D. o umorzenie należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń przekazuje do rozpoznania Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

sygn. akt V U 325/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23.01.2013 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, zażądał zwrotu od J. D. nienależnie pobranego świadczenia tj. 50% części uzupełniającej renty rolniczej. Powołując się na treść art. 28 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia

20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t. j. Dz. U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291 ze zm.) wskazał, że świadczenie to nie przysługiwało wnioskodawcy, ponieważ jego żona od dnia 1.09.2011 r. pobiera własne świadczenie z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Wobec powyższego wnioskodawca w okresie od 1.10.2011 r. do 31.12.2012 r. pobrał świadczenie

z powyższego tytułu w wysokości 5234,60 zł. i powinien je zwrócić. Wnioskodawca był pouczony o okolicznościach powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń

a mimo zajścia tych okoliczności pobierał przesyłane świadczenia. Obecnie, stosownie do treści art. 138 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) jest zobowiązany do zwrotu tej kwoty.

J. D. złożył odwołanie od powyższej decyzji. Wniósł o odstąpienie od żądania zwrotu powyższej kwoty, wskazując, że od 1997 r. nie pracuje w gospodarstwie rolnym. Sytuacja finansowa rodziny wnioskodawcy jest bardzo trudna ponieważ od 1997 r. jest on sparaliżowany i nie jest w stanie samodzielnie wykonywać podstawowych czynności życiowych, jest niezdolny do samodzielnej egzystencji i wymaga ciągłej opieki osób innych. Powyższe schorzenia czynią go stale niezdolnym do pracy w gospodarstwie rolnym. Wskazał, na trudną sytuację finansową rodziny w związku z decyzją Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, ponieważ dwie córki studiuje w W., z czym związane są koszty finansowania nauki i wnioskodawca ma obawy, czy stać go będzie na zakup niezbędnych leków. Wniósł o odstąpienie od żądania zwrotu żądanej przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego kwoty, ponieważ zachodzą szczególne okoliczności, wskazane w odwołaniu.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania w całości powołując się na argumentację jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje.

J. D. w złożonym 29.06.2000 r. wniosku o rentę inwalidzką rolniczą wskazał, że on i jego żona K. D. są właścicielami gospodarstwa rolnego o pow. 4,97 ha i udziale 2/4 we współwłasności nieruchomości o pow. 1 ha i nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej. Wskazał, że małżonka jest zatrudniona w Szkole Podstawowej nr (...) w B.. Formularz wniosku zawiera informacje dodatkowe, w których wskazano co uznaje się za prowadzenie działalności rolniczej, w jaki sposób można zaprzestać jej prowadzenia oraz wskazano zasady zawieszania części uzupełniającej świadczeń emerytalno-rentowych (k. 1,2 akt KRUS).

Wnioskodawca i jego małżonka zakończyli prowadzenie działalności rolniczej z dniem 24.01.2013 r. Takiej treści oświadczenie złożyli przed notariuszem w dniu 24.01.2013 r. (k. 44 odw. akt KRUS, § 2 umowy darowizny).

Decyzją z dnia 28.07.2000 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przyznał wnioskodawcy od 1.06.2000 r. stałą rentę inwalidzką rolniczą (pkt I decyzji). Jednocześnie zawiesił część uzupełniającą w 50 % z powodu niezaprzestania prowadzenia działalności rolniczej (pkt II ust. 3 decyzji), odsyłając do ustępu 4 informacji zawartej w tym samym dokumencie co decyzja. W ustępie tym wskazane zostały zasady zawieszania lub zmniejszania wypłaty części uzupełniającej emerytury rolniczej i renty inwalidzkiej rolniczej. Jednocześnie w ustępie 6 informacji, w sposób czytelny organ rentowy wskazał, że w celu ustalenia czy nie zachodzą okoliczności powodujące zawieszenie lub zmniejszenie wysokości świadczenia, osoba pobierająca świadczenie jest zobowiązana zawiadomić w ciągu 14 dni organ rentowy wypłacający świadczenie o wskazanych w tym ustępie okolicznościach (k.27,28 akt KRUS).

W dniu 11.01.2013 r. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w B. ustaliła, że K. D., żona wnioskodawcy, od 1.09.2011 r. pobiera emeryturę z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Wobec powyższego Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w dniu 11.01.2013 r. wydał decyzję, którą zawiesił wypłatę części uzupełniającej renty należnej wnioskodawcy w wymiarze 100 % od dnia 1.01.2013 r. i wstrzymał 50 % części uzupełniającej ponieważ małżonka nie podlega ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy (k. 39 akt KRUS).

Następnie, w dniu 23.01.2013 r. wydał decyzję – obecnie zaskarżoną – którą żąda od wnioskodawcy zwrotu nienależnie pobranego świadczenia tj. 50 % części uzupełniającej renty rolniczej. Świadczenie to nie przysługiwało wnioskodawcy od 1.10.2011 r.

do 31.12.2012 r. ponieważ jego małżonka od 1.09.2011 r. pobiera własne świadczenie z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. We wskazanym okresie wnioskodawca pobrał świadczenie z powyższego tytułu w kwocie 5234,60 zł. Ponieważ był pouczony

o okolicznościach powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń, a mimo zajścia tych okoliczności pobierał przesyłane świadczenia, stosownie do treści art. 138 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) jest zobowiązany do zwrotu tej kwoty.

Zgodnie z treścią art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników w brzmieniu obowiązującym w dacie wydawania decyzji o przyznaniu wnioskodawcy prawa do renty inwalidzkiej (tj. Dz. U. z 1998 r. Nr 7, poz. 25 ze zm.), wypłata emerytury lub renty inwalidzkiej z ubezpieczenia ulega częściowemu zawieszeniu na zasadach określonych w ust. 2-8, jeżeli emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą.

Zgodnie z ust. 2 powołanego przepisu zawieszenie wypłaty dotyczy części uzupełniającej emerytury rolniczej lub renty inwalidzkiej rolniczej. Wypłata ulega zawieszeniu w całości, jeżeli emeryt lub rencista nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej z zastrzeżeniem ust. 5-7 i 9 (ust. 3 art. 28 tej ustawy). Wnioskodawca nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, co osobiście wskazał we wniosku o rentę inwalidzką rolniczą. Zatem stosownie do treści art. 28 ust. 3 tej ustawy wypłata części uzupełniającej świadczenia ulega zawieszeniu w całości.

Niemniej jednak w decyzji przyznającej wnioskodawcy prawo do renty inwalidzkiej rolniczej, Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego orzekł o zawieszeniu części uzupełniającej renty w 50 % z powodu niezaprzestania działalności rolniczej w oparciu

o treść art. 28 ust. 6 pkt 1 tej ustawy. Stanowił on, że wypłata ulega zawieszeniu w połowie jeżeli emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą z małżonkiem, który nie ma ustalonego prawa do emerytury albo renty i nie spełnia warunków do uzyskania emerytury rolniczej albo renty inwalidzkiej rolniczej.

K. D. – jak wynika z wniosku J. D. o rentę inwalidzką rolniczą, wspólnie z wnioskodawcą prowadziła działalność rolniczą, nie miała ustalonego prawa do emerytury albo renty i nie zgłaszała wniosku o emeryturę rolniczą lub rentę inwalidzką rolniczą – pkt III ppkt 2-4 (k. 1 odw. akt KRUS). Powyższe legło u podstaw decyzji o zawieszeniu części uzupełniającej renty w 50 %.

Stosownie do treści pouczenia zawartego w decyzji z dnia 28.07.2000 r. w punkcie 6 ppkt 5 informacji, wnioskodawca był zobowiązany powiadomić organ rentowy wypłacający świadczenie w ciągu 14 dni o uzyskaniu przez małżonka prawa do emerytury lub renty (k. 28 odw.).

Wnioskodawca nie dopełnił tego obowiązku mimo, że jego małżonka K. D. na podstawie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 2.09.2011 r. nabyła prawo do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dniem 1.09.2011 r. i od tego dnia świadczenie jest jej wypłacane (k. 38 akt KRUS).

Zatem od dnia 1.10.2011 r. do świadczenia wnioskodawcy znajduje zastosowanie norma art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t. j. Dz. U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291 ze zm.), zgodnie z którą wypłata części uzupełniającej świadczenia ulega zawieszeniu w całości.

Wobec powyższego Sąd uznał, że organ rentowy zasadnie żąda od wnioskodawcy zwrotu nienależnie pobranego świadczenia tj. 50 % części uzupełniającej renty rolniczej

w okresie od 1.10.2011 r. do 31.12.2012 r. stosownie do treści art. 138 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 52 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Przepis art. 138 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowi, że osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana

do ich zwrotu, wskazując w ustępie 2 pkt 1, że za nienależnie pobrane świadczenia uważa się świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczone o braku prawa do ich pobierania.

Obowiązek informowania Kasy o okolicznościach mających wpływ na wysokość i prawo pobierania świadczeń został nałożony na osobę pobierającą świadczenia

z ubezpieczenia treścią art. 37 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Dodatkowo, jak wskazano wyżej, wnioskodawca był pouczone o powyższym, w decyzji z dnia 28.07.2000 r. Niemniej jednak wnioskodawca nie dopełnił tego obowiązku.

Z uwagi na powyższe, Sąd uznał, że nie ma podstaw do uwzględnienia odwołania i na podstawie art. 477¹⁴§ 1 k.p.c., orzekł jak w punkcie I wyroku.

Jednocześnie Sąd nie miał wątpliwości, że treść odwołania od zaskarżonej decyzji wskazuje również na to, że wnioskodawca wnosi o umorzenie należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń.

Wniosek ten nie podlega jednak rozpoznaniu przez sąd, droga sądowa jest niedopuszczalna, bowiem właściwym do jego rozpoznania z mocy art. 41a ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników jest Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego lub upoważniony przez niego pracownik Kasy. Przepis ten stanowi, że Prezes Kasy lub upoważniony przez niego pracownik Kasy, w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem zainteresowanego, na jego wniosek, uwzględniając możliwości płatnicze wnioskodawcy oraz stan finansów funduszu emerytalno-rentowego i składkowego może umorzyć należności Kasy z tytułu nienależnie pobranych świadczeń w całości lub części.

Wobec powyższego Sąd orzekł jak w punkcie II wyroku na podstawie art. 464§ 1 kpc.